

เมื่อปี 2534 กรมป่าไม้เคยสูญเสียเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าไป 5 นาย จากการเข้าปฏิบัติการดับไฟป่าที่ดอยตุง จ.เชียงราย ถือเป็น การสูญเสียเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปดับไฟป่ามากที่สุดของกรมป่าไม้ หลังจากนั้นได้นำวิชาการด้านไฟป่าและงานนิเวศวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นหลักสูตรหลักสำหรับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ เพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

ชีวะภาพ ชีวะธรรม ผู้อำนวยการสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า กรมป่าไม้ กล่าวว่า ไฟป่ามี 3 ประเภท ได้แก่ ไฟป่าที่เกิดบนเรือนยอดของต้นไม้ มักจะเกิดในต่างประเทศ เช่น เกิดขึ้นในป่าสน ลักษณะของไฟจะติดบนยอดไม้สูงชันจากพื้นดินราว 10-30 เมตร สาเหตุอาจจะเกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ ได้แก่ ประกายไฟจากฟ้าผ่าไหม้ลามจากเรือนยอดไม้เป็นวงกว้าง รุนแรงและค่อนข้างเร็ว อีกประเภทคือ ไฟผิวดิน จะไหม้ในที่ราบเชิงเขา มีเชื้อเพลิงคือใบไม้แห้งเป็นหลัก สาเหตุเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์มาจากการจุดเผาโดยคน ประเภทสุดท้ายคือ ไฟใต้ดิน มักจะเกิดในป่าพรุทางภาคใต้เป็นส่วนใหญ่

ผู้อำนวยการสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า กล่าวว่า สถานการณ์ไฟป่าในปีนี้ได้รุนแรงไปกว่าปี 2561 โดยตามสถิติตั้งแต่ปี 2558-2561 ทิศทางการเกิดไฟป่าพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือก็มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมป่าไม้ดูแลและป่าอนุรักษ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชดูแล แม้ปีนี้ปริมาณจุดความร้อนหรือฮอตสปอตเพิ่มขึ้นก็จริง แต่ไม่ได้มากกว่าในปี 2558 โดยปีนี้ปริมาณฮอตสปอตจะไปหนักอยู่ที่ 3 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน แต่กลับพบว่าปริมาณหมอกควันกลับหนาแน่นที่สุด จากการตรวจสอบทิศทางลมพบว่าต้นตอของการเกิดหมอกควันมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ความรุนแรงของปริมาณหมอกควันที่เกิดขึ้นในภาคเหนือเวลานี้ โดย

ภารกิจปิดทองหลังพระ: ปฏิบัติการ'ดับไฟป่า'

เฉพาะพื้นที่ จ.เชียงใหม่ เชียงราย กรมอุทยานแห่งชาติกับกรมป่าไม้ระดมกำลังเจ้าหน้าที่ทั้งเหยี่ยวไฟและเสือไฟลงในพื้นที่กว่า 2,000 คน พุดถึงศักยภาพการผจญไฟและการเข้าดับไฟของเหยี่ยวไฟ (กรมป่าไม้) และเสือไฟ (กรมอุทยานแห่งชาติ) นายชีวะภาพยืนยันว่า ไม่น้อยหน้าชาติใด ทั้งเหยี่ยวไฟและเสือไฟผ่านหลักสูตรการสู้ไฟป่า ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างโชกโชน โดยในส่วนของกรมอุทยานแห่งชาติฯ ดูแลในส่วนของป่าอนุรักษ์ มีหน่วยสถานีไฟป่าอยู่ทั่วประเทศ มีกำลังคนค่อนข้างมาก ขณะที่กรมป่าไม้ก่อนหน้าก็มีมีสถานีดับไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติทั่วประเทศเช่นเดียวกัน แต่ปัจจุบันถ่ายโอนหน้าที่ให้กับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นไปแล้ว จะเหลือเพียงชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่าหรือ

ชุดเหยี่ยวไฟเท่านั้น เมื่อเกิดเหตุสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทั่วประเทศ และพร้อมจะสนธิกำลังกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในปีหนึ่งๆ เจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องอยู่ภาคสนามออกปฏิบัติการผจญไฟตามภารกิจในต่างๆ ประมาณ 2-3 เดือน หนักบ้างเบาบ้าง ที่เหลืออีกราว 9 เดือน พวกเขาต้องฝึกร่างกายและทดสอบสมรรถภาพร่างกายในหน่วยตัวเองสม่ำเสมอ

มักจะมีคำถามว่าด้วยวิธีการปฏิบัติงานของนักผจญไฟป่า ทั้งของกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติฯ บางคนมองว่าดูไม่มาตรฐาน ตั้งแต่การแต่งกายไปถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ดับไฟ

ผู้อำนวยการสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า กรมป่าไม้ อธิบายเรื่องนี้ว่า การดับไฟป่าเวลานี้ นอกจากการใช้วิทยาศาสตร์

มติชน

Matchon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,550

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 5 เมษายน 2562

ปีที่: 42

ฉบับที่: 14999

หน้า: 5(บน)

Col.Inch: 52.88

Ad Value: 81,964

PRValue (x3): 245,892

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: ภารกิจปิดทองหลังพระ ปฏิบัติการ'ดับไฟป่า'

ภูมิศาสตร์ หลักฟิสิกส์แล้ว การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งแท้จริงแล้วก็อาศัยหลักวิทยาศาสตร์มาใช้เช่นกัน เช่น การชิงเผาเชื้อเพลิงก่อนจะเกิดไฟ การใช้ไฟตัดไฟ การใช้ไม้ดับไฟ หรือการดับไฟโดยไม่ต้องใช้น้ำ เป็นต้น

“หลายๆ คนอาจจะเคยดูข่าวหรือหนังสือต่างประเทศเห็นเจ้าหน้าที่ดับไฟแดงตัวรัดกุม มีอุปกรณ์คลุมตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เป็นเพราะภูมิประเทศการเกิดเหตุไม่เหมือนกัน ในต่างประเทศที่เป็นเมืองหนาว เจ้าหน้าที่เข้าไปดับไฟซึ่งส่วนใหญ่เป็นไฟเรือนยอด วิธีการดับไฟไม่เหมือนกัน ขณะที่บ้านเราเป็นไฟผิวดิน การลุกลามจะลามไปตามเชื้อเพลิงบนดิน ทั้งในที่ราบและที่ราบเชิงเขา เจ้าหน้าที่ของเรามีรูปแบบคือเสื้อยืดแขนยาวเนื้อโปรงๆ รองเท้าบูต ใส่เสื้อหนาวมากจะทำงานไม่สะดวก

“ส่วนอุปกรณ์ดับไฟจะมี 2 อย่างคือ เครื่องมือตีไฟ ที่ใช้ไม้ไผ่มาตีเป็นซี่ๆ ให้แบนคล้ายกับไม้กวาด ใช้ตีไฟดับ และเครื่องเป่าลม เพื่อทำให้เชื้อเพลิงหรือใบไม้ขาดเป็นช่วงๆ ไม่จำเป็นต้องใช้น้ำ หรือใช้ก็น้อยมาก ใช้การตีไฟเป็นหลัก ส่วนหน้ากากสำหรับปิดหน้าปิดจมูก หากมีเขม่าควันหรือมีไฟในที่ราบ บางคนก็ใช้ แต่หากต้องเดินขึ้นไปดับไฟตามที่ราบเชิงเขา เช่น ไฟไหม้ที่ดอยเชียงดาว การใส่หน้ากากปิดจมูกปิดปากจะทำให้หายใจไม่สะดวก

“ทีมตีไฟของเรา ทุกคนถูกฝึกฝนร่างกายเพื่อมาทำงานนี้มาตลอดทั้งปี จึงวางใจในเรื่องความอดทนและความแข็งแกร่ง วิชาการประสบการณ์และทฤษฎี การทำงานได้ถูกถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง และเวลานี้ยังมีการถ่ายทอดไปยังอาสาสมัครดับไฟป่า ชาวบ้านในพื้นที่อีกด้วย” ผู้อำนวยการสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า กรมป่าไม้ กล่าว

เป็นภารกิจทั้งเสี่ยงทั้งอันตรายในป่าเขาเหมือนปิดทองหลังพระ โดยมีทรัพยากรของชาติเป็นเดิมพันสูงยิ่ง